

Za pravičnost in inkluzijo v visokem šolstvu v Evropi

2022

Ugotovitve
poročila Eurydice

Šport
Jean Monnet
Mladina
Šolsko izobraževanje
Poklicno izobraževanje in usposabljanje
Izobraževanje odraslih

Visokošolsko izobraževanje

Erasmus+

Bogati življenja, širi obzorja.

Evropska
izvajalska
agencija za
izobraževanje in
kulturo

Za pravičnost in inkluzijo
v visokem šolstvu
v Evropi
2022

Ugotovitve poročila Eurydice

Prosimo, citirajte to publikacijo kot: *Towards equity and inclusion in higher education in Europe: main findings*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Naslov izvirnika: *Towards equity and inclusion in higher education in Europe: main findings*, 2022.

Besedilo je bilo končano marca 2022.

© Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, 2022.

Reprodukcija je dovoljena le ob pravilni navedbi vira.

ISBN 978-92-9488-079-6 (PDF)

doi: 10.2797/278681 (PDF)

EC-08-22-202-SL-N

Prevod v slovenski jezik pripravila nacionalna enota Eurydice Slovenija (2022)

V slovenskem prevodu izdalo: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Za izdajatelja: Maja Mihelič Debeljak

Prevod: Saša Ambrožič Deleja

Jezikovni pregled: Petra Tomše

Uredila: Karmen Svetlik

Prelom slovenske izdaje: Karmen Svetlik

Ljubljana, julij 2022

Knjižna zbirka z naslovom UGOTOVITVE POROČILA EURYDICE (PDF)

ISSN 2820-6711

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS ID 114099971](#)

ISBN 978-92-9488-079-6 (PDF)

Pojasnilo: Publikacija je slovenski prevod izvirnika in je izšla v okviru dejavnosti nacionalne enote Eurydice Slovenija, sofinanciranih iz programa Erasmus+. Publikacija je del zbirke slovenskih prevodov Ugotovitve poročila Eurydice.

OZNAKE IN OKRAJŠAVE

Oznaka države

EU	Evropska unija				EGP in države kandidatke
BE	Belgija	CY	Ciper	AL	Albanija
BE fr	Belgija – francoska skupnost	LV	Latvija	BA	Bosna in Hercegovina
BE de	Belgija – nemško govoreča skupnost	LT	Litva	CH	Švica
BE nl	Belgija – flamska skupnost	LU	Luksemburg	IS	Islandija
BG	Bolgarija	HU	Madžarska	LI	Lihtenštajn
CZ	Čeka	MT	Malta	ME	Črna gora
DK	Danska	NL	Nizozemska	MK	Severna Makedonija
DE	Nemčija	AT	Avstrija	NO	Norveška
EE	Estonija	PL	Poljska	RS	Srbija
IE	Irska	PT	Portugalska	TR	Turčija
EL	Grčija	RO	Romunija		
ES	Španija	SI	Slovenija		
FR	Francija	SK	Slovaška		
HR	Hrvaška	FI	Finska		
IT	Italija	SE	Švedska		

Statistični podatki

- (.) Podatki niso na voljo.
(–) Ni primerljivo ali je enako nič.

Okrajšava in kratice

BFUG	Skupina za spremljanje bolonjskega procesa
EEA	Evropski gospodarski prostor
EHEA	Evropski visokošolski prostor
EU	Evropska unija
GDP	Bruto domači proizvod
HEI	Visokošolska ustanova
ISCED	Mednarodna standardna kvalifikacija
NGO	Nevladna organizacija
OSCE	Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi
SEN	Posebne izobraževalne potrebe
UNICEF	Sklad Združenih narodov za otroke
USAID	Agencija Združenih držav za mednarodni razvoj

Na seznamu so mednarodne okrajšave in kratice. Nacionalne okrajšave in kratice so pojasnjene neposredno v besedilu.

UGOTOVITVE POROČILA EURYDICE

Poročilo Za pravičnost in inkluzijo v visokem šolstvu v Evropi prikazuje analizo stanja po kazalnikih, pripravljenih za evalvacijo političnega odnosa v evropskih sistemih visokega šolstva do pravičnosti in inkluzije. Uporabljena metoda je bila analiza stopnje spoštovanja načel in smernic v visokem šolstvu,¹ kot so jih sprejele države v evropskem visokošolskem prostoru (EHEA) in se s tem obvezale, da bodo prednostno namenjale pozornost socialnemu vidiku.

Deset načel, ki so jih sprejeli ministri v EHEA, predstavlja izhodišče in podlago za načrtovanje morebitnih ukrepov in izboljšav z upoštevanjem socialne razsežnosti v visokem šolstvu ter s tem sprememb, zaradi katerih bo postal ta prostor pravičnejši.

To so načela:

1. Socialna razsežnost je osrednji vidik strategij v visokem šolstvu na sistemski in institucionalni ravni in na ravni evropskega visokošolskega prostora in EU.
2. Zakonski predpisi ali politični dokumenti omogočajo visokošolskim ustanovam, da razvijajo lastne strategije, s katerimi izpolnjujejo svojo dolžnost do javnosti in zavezo širiti dostop ter omogočati vključevanje v študijske programe in dokončanje študija.
3. Inkluzivnost celotnega izobraževalnega sistema je treba izboljševati tako, da se sprejemajo skladne politike od predšolske vzgoje do visokošolskega izobraževanja in vseživljenjskega učenja.
4. Zanesljivi podatki so bistveni za z dokazi podprte izboljšave v visokem šolstvu s socialnega vidika.
5. Pristojni organi vodijo politike, ki visokošolskim ustanovam omogočajo učinkovito svetovanje in usmerjanje potencialnih kandidatov in že vpisanih študentov ter zanje širijo dostop do visokošolskih študijskih programov, vključevanje vanje in njihovo dokončanje.
6. Pristojni organi zagotavljajo visokošolskim ustanovam zadostno in vzdržno financiranje ter finančno avtonomijo, da lahko gradijo ustrezne in zadostne kapacitete za spoštovanje raznolikosti ter kulture pravičnosti in inkluzivnosti.
7. Pristojni organi pomagajo visokošolskim ustanovam krepiti zmogljivosti za odzivanje na potrebe bolj raznolikih skupin študentov in osebja ter ustvariti inkluzivno učno okolje in institucionalno kulturo.
8. Mednarodni programi mobilnosti v visokošolskem izobraževanju so oblikovani in se izvajajo tako, da podpirajo raznolikost, pravičnost in inkluzijo, še zlasti spodbujajo vključevanje študentov in osebja z ranljivim, prikrajšanim ali slabše zastopanim ozadjem.
9. Visokošolske ustanove skrbijo, da angažiranost skupnosti v visokem šolstvu spodbuja raznolikost, pravičnost in inkluzijo.
10. Pristojni organi vodijo politični dialog z visokošolskimi ustanovami in drugimi pomembnimi deležniki o tem, kako navedena načela in smernice prevajati in izvajati na ravni nacionalnega sistema in na institucionalni ravni.

⁽¹⁾ Opomba urednice: Ministri in ministrice EHEA so novembra 2020 podpisali Rimski komuniké (https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/ENIC-NARIC-center/Aktualno/Rimski-ministrski-komunike_EHEA.pdf), s katerim so potrdili deset načel in smernic za krepitev socialne razsežnosti v visokem šolstvu v Evropi (<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/ENIC-NARIC-center/Aktualno/Rimski-komunike-Priloga-II.pdf>).

V poročilu je pregled več kazalnikov in rezultatov evropskih držav, ki so sodelovale v raziskavi o izvajanju smernic v praksi. V nadaljevanju je preglednica točk, ki so jih sistemi izobraževanja dosegli pri evalvaciji socialne razsežnosti v visokem šolstvu, in sicer na podlagi analize v posameznih poglavjih poročila. To so zbrani rezultati po pregledu 10 kazalnikov o načelih in smernicah (N in S).

Slika 1 : Rezultati na lestvici 10 kazalnikov o načelih in smernicah (N in S), 2020/2021

	N in S 1	N in S 2	N in S 3	N in S 4	N in S 5	N in S 6	N in S 7	N in S 8	N in S 9	N in S 10	Točke skupaj za državo
Belgija (BE fr)	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	20
Belgija (BE de)	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	6
Belgija (BE nl)	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	18
Bolgarija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	11
Češka	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	23
Danska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	16
Nemčija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	14
Estonija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	25
Irska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	14
Grčija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	15
Španija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	25
Francija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	25
Hrvaška	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	18
Italija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	28
Ciper	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	15
Latvija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	8
Litva	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	17
Luksemburg	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	11
Madžarska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	14
Malta	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	25
Nizozemska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	18
Avstrija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	21
Poljska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	20
Portugalska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	19
Romunija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	24
Slovenija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	20
Slovaška	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	9
Finska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	27
Švedska	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	25
Albanija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	7
Bosna in Hercegovina	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	3
Švica	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	19
Lihtenštajn	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	6
Črna gora	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	5
Severna Makedonija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	13
Norveška	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	24
Srbija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	12
Turčija	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	15
Točke/N in S	91	65	62	97	76	73	51	68	27	24	635

Vsem merilom je zadoščeno (4 t).
 Večini meril je zadoščeno (3 t).
 Nekaj merilom je zadoščeno (2 t).
 Malo merilom je zadoščeno (1 t).
 Nobenemu merilu ni zadoščeno (0 t).

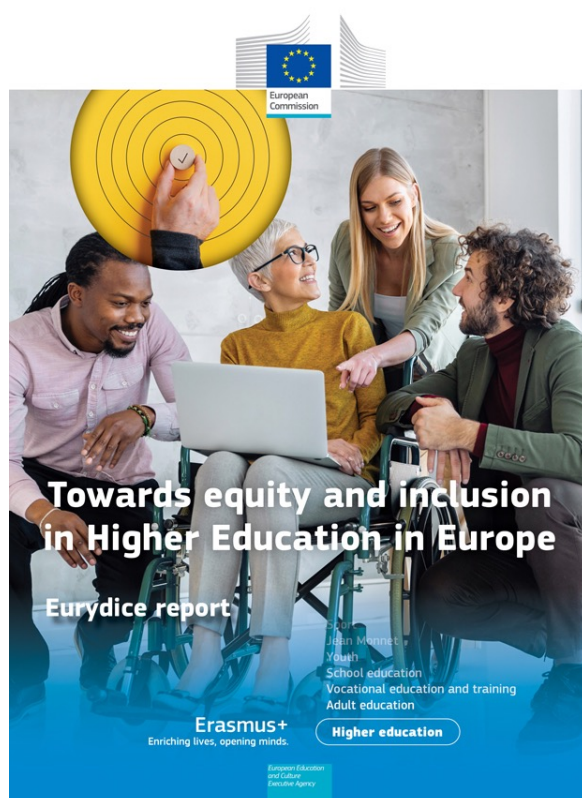
Sistem izobraževanja je dobil štiri točke in se umestil v temno zeleno kategorijo, če je zadostil vsem merilom pod izbranimi načelom in smernico. Če je sistem zadostil enem merilu manj, je prejel tri točke in se umestil v svetlo zeleno kategorijo. Rumena kategorija je enako dve točki, oranžna ena točka in sistem, ki pod določenim kazalnikom ni zadostil nobenemu merilu, se je umestil v rdečo kategorijo, kar je enako nič točk. Takšno razvrščanje po točkah in barvah so omogočili pripravljene kazalniki za posamezna načela in smernice. Rezultati temeljijo na odgovorih nacionalnih enot na vprašalnik, pripravljen za namen poročila, ter na določilih in zapisih iz uradnih, administrativnih dokumentov.

S slike 1 lahko razberemo, da je skupno število točk, ki ga trenutno dosegajo sistemi izobraževanja, 635. Če bi bili vsi sistemi izobraževanja v temno zeleni kategoriji, bi dosegli skupaj 1.520 točk (38 sistemov izobraževanja x 40 točk). Po dosežku iz preglednice evropski sistemi izobraževanja izvajajo skoraj 42 odstotkov politik, ki so pomembne za izpolnjevanje zavez. To pomeni, da je v Evropi še veliko prostora za izboljšave pri naslavljanju socialne razsežnosti v visokem šolstvu.

Največ točk sta dosegli dve državi, in sicer Italija in Finska s po 28 oziroma 27 točkami. Sledijo Estonija, Španija, Francija, Malta in Švedska, vse s po 25 točkami, ter Romunija in Norveška, ki sta dosegli po 24 točk. To da misliti, da imajo glede na informacije iz projekta te države danes najrazvitejše politike, ki upoštevajo socialno razsežnost, v visokem šolstvu.

S slike 1 je možno razbrati tudi, katera področja politik zahtevajo največji podvig in katera se lahko razvijajo naprej z že relativno naprednih izhodišč. Kazalnika, pod katerima so države skupno zbrale največ točk, sta bila kazalnik N in S št. 4 (*podatki*), in sicer 97 točk, ter N in S št. 1 (*strategije za visoko šolstvo s socialnim vidikom*), skupaj 91 točk. Področja politik, ki se jim namenja najmanjša pozornost, so pod kazalnikoma N in S št. 9 (*angažma skupnosti*) in št. 10 (*politični dialog*). Pod tema kazalnikoma so države zbrale po 27 oziroma 24 točk.

Naloga omrežja Eurydice je razumeti in znati pojasniti organiziranost in delovanje različnih sistemov izobraževanja v Evropi. Omrežje pripravlja opise nacionalnih sistemov izobraževanja, primerjalna poročila na določeno temo, kazalnike in statistična poročila. Vse publikacije Eurydice so brezplačne in objavljene na spletišču Eurydice. Po naročilu jih prejmete tudi v tiskani obliki. S svojo dejavnostjo Eurydice spodbuja in širi razumevanje, sodelovanje, zaupanje in mobilnost na evropski in mednarodni ravni. V omrežju sodelujejo nacionalne enote s sedežem v posameznih evropskih državah, njihovo dejavnost koordinira Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA) Evropske unije. Več informacij o Eurydice najdete na <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>.

Urad za publikacije
Evropske unije